

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Strategisk Miljøvurdering Natura 2000-plan 2022-2027

Æbelø, havet syd for og Nærrå
Natura 2000-område nr. 108
Habitatområde H92
Fuglebeskyttelsesområde F76

November 2021

Udgiver: Miljøstyrelsen

Redaktion: Miljøstyrelsen Fyn

Forsidefoto: Skred i bøg på muld, Æbelø
Fotograf: Erik Vinther

ISBN: 978-87-7564-811-5

Indhold

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027	4
1.1 Ikke teknisk resumé.....	5
1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer	5
1.2.1 Anden lovgivning	6
1.2.2 Andre relevante planer	7
1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul-alternativ	9
1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen.....	9
1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet	12
1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed.....	12
1.4.2 Befolkningen	13
1.4.3 Menneskets sundhed	13
1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer	13
1.4.5 Materielle goder og kulturarv	14
1.4.6 Landskab.....	14
1.4.7 Arter	15
1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater	15
1.5 Eksisterende miljøproblemer	15
1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området	16
1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål.....	17
1.7 Planens indvirkning på miljøet.....	18
1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet	22
1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg.....	23
1.10 Overvågning	24

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027

Den enkelte Natura 2000-plan er ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021 om miljøvurderinger af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) underlagt krav om miljøvurdering. SMV rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af lovens bilag 4.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem kommunale og andre ansvarlige myndigheders handleplaner, der har fokus på forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Natura 2000-område 108 Æbelø, havet syd for og Nærrå er udpeget som Habitatområde H92 og Fuglebeskyttelsesområde F76. Området ligger på Nordfyn.

Marsvin er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område N108. Bestanden tilhører Bælthavsbestanden, som er på lidt over 40.000 marsvin. Spættet sæl er ligeledes på udpegningsgrundlaget. Begge arter kan bevæge sig over store afstande.

Natura 2000-planen bidrager til at sikre egnede levesteder for områdets arter. Der fokuseres desuden på, om der er behov for yderligere sikring mod forstyrrelser med fokus på træk- og ynglefugle samt pattedyr. En indsats der bl.a. må forventes at få en gavnlig effekt for spættet sæl, marsvin og fugle.

Som del af Natura 2000-planens indsatsprogram fortsætter vurderingen af behov for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande, hvilket forventes at få en gavnlig effekt på marsvin både udenfor og indenfor Natura 2000-området.

Natura 2000-planen bidrager til fortsættelse af arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-områder, hvilket forventes at få en gavnlig effekt på marsvin og sæler. Ligeledes forventes evt. regulering af fiskeri i området at få en gavnlig effekt på øvrige arter, som lever op til og i området. Såfremt der vurderes behov for at fastsætte eventuel regulering af fiskeri, skal denne regulering udformes som enten en national lovgivning og/eller en international regulering. Hvis der er tale om international regulering, skal denne forhandles i en regional EU-proces med berørte medlemslande i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik.

Flere ynglefugle er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området: Dværgterne, havterne, splitterne, klyde, rødrygget tornskade, rørhøg, havørn og mosehornugle. Følgende trækfugle er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området: Sangsvane og lysbuget knortegås. Disse arter overvintrer uden for Danmarks grænser, eller kan bevæge sig over store afstande.

Natura 2000-planen bidrager til at sikre eller genoprette levesteder for de udpegede arter, blandt andet ved at tilstanden af levestederne for havterne og klyde forbedres, således at 75% af de kortlagte levesteder får en naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet, hvilket også vil være til gavn for dværgterne og splitterne. Natura 2000-planens indsats vedr. udtagning af kulstofholdige lavbundsjord kan være til gavn for bl.a. trækfuglen sangsvane og ynglefuglene klyde og rørhøg.

Desuden reviderer Miljøstyrelsen bestemmelserne for vildreservatet Mågeøerne. Det vurderes derfor, at Natura 2000-planen vil have grænseoverskridende effekt. Ellers vurderes Natura 2000-planens indsatser udelukkende at påvirke lokalt. Det kan eksempelvis være sikring af pleje/drift af lysåbne naturtyper, bekæmpelse af invasive arter, eller sikring af en for naturtyperne hensigtsmæssig hydrologi.

1.1 Ikke teknisk resumé

Natura 2000-planen medvirker til at sikre, at arter, fugle og naturtyper, som er omfattet af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området på sigt opnår gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Derudover har de planlagte indsatser en positiv effekt for den øvrige natur, fugle og arter, der findes i området, og Natura 2000-planen medvirker således til at sikre den biologiske mangfoldighed generelt.

Natura 2000-planen for Natura 2000-område nr. 108 Æbelø, havet syd for og Nærå, beskriver overordnet set et program for en plejeindsats, som skal medvirke til at sikre eksisterende beskyttede naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget. Indsatsen beskrevet i planen medvirker ligeledes til at bekæmpe invasive arter.

En realisering af indsatsprogrammet sikrer synergi til evt. indsatser for øvrige naturtyper og levesteder for arter på udpegningsgrundlaget og forventes ligeledes at have gavnlig effekt på andre arter, som anvender området.

Der beskrives ligeledes en indsats for at skabe større sammenhæng i naturen og sikre en mere naturlig dynamik i områderne for eksempel ved at skabe en for naturtyperne mere hensigtsmæssig hydrologi. Dette kan ske gennem eksisterende og kommende tilskudsordninger vedrørende plejeindsatser, samt ved eventuel udtagning af kulstofholdig lavbundsjord og udlægning af urørt skov.

Natura 2000-planen medvirker til at sikre, at arter og naturtyper, som er omfattet af udpegningsgrundlaget for området, på længere sigt opnår gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Derudover forventes det, at de planlagte indsatser har en positiv effekt for den øvrige natur og arter, der findes i området, og planen medvirker således til at sikre den biologiske mangfoldighed generelt.

Natura 2000-planens gennemførelse vurderes at komplementere og understøtte de eksisterende fredninger og andre igangværende plejeforanstaltninger i Natura 2000-området.

Natura 2000-planen bidrager til at skabe flere muligheder for naturoplevelser for befolkningen i området. Desuden vil Natura 2000-planen kunne bidrage positivt til menneskers sundhed ved genskabelse af økosystemydelse og medvirke til en øget landskabelig værdi i området.

Mål for forbedring af vandkvaliteten, fx i form af reduktion af kvælstof og miljøfremmede stoffer, sikres gennem vandområdeplanlægningen, men forventes ligeledes at gavne dyr og planter tilknyttet området. Derudover vil en evt. indførelse af fiskeriregulering have en positiv effekt på både marine naturtyper, marsvin samt øvrige arter, som benytter området. Såfremt der vurderes behov for eventuel regulering af fiskeri, skal denne regulering udformes som enten en national lovgivning og/eller en international regulering. Hvis der er tale om international regulering, skal denne forhandles i en regional EU-proces.

1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

Indhold

Natura 2000-planen består af målsætninger for det enkelte Natura 2000-område og områdets

udpegningsgrundlag, samt et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse i planperioden 2022-2027. Målsætningerne består af overordnede målsætninger for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Retningslinjerne om naturområdernes forvaltning i indsatsprogrammet, har både konkret og generel karakter. Endelig indeholder Natura 2000-planen et oversigtsskema, der viser naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

Hovedformål

For området findes følgende overordnede målsætninger i forslag til Natura 2000-planen.

Naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau.

Målet er, at de lavvandede havområder med øer og tilstødende strandenge kommer til at udgøre ét stort sammenhængende naturområde, hvor naturtyper og levesteder prioriteres højt og søges udvidet. De marine naturtyper, som alle har stærkt ugunstig bevaringsstatus, stor eller særlig forekomst i Danmark, får en veludviklet bundvegetation og fauna, som bl.a. kan sikre fødegrundlaget for fuglearter og marsvin, der har levested her.

Vandområderne sikres som et godt levested for den høje forekomst af marsvin, og området udgør et godt levested for ynglende havørn og kystfugle som klyde - hvor over 1 % af den nationale bestand yngler i Natura 2000-området, splitterne - hvor Natura 2000-området udgør en stor andel af arealet med levesteder på biogeografisk niveau og havterne - som er i tilbagegang. Ynglefuglene sikres uforstyrrede yngleområder på strandenge (1330), øer og holme. Området sikres for trækfugle som sangsvane og lysbuget knortegås.

Områdets naturtyper med stærkt ugunstig bevaringsstatus sikres og søges udvidet, hvor de naturgivne forhold gør det muligt. Tilsvarende sikres naturtyper, der optræder med biogeografisk og nationalt store forekomster i området eller naturtyper, der særligt forekommer i Danmark. I dette område med fokus på strandvolde med flerårige planter (1220), strandenge (1330), klitnaturtyperne forstrand og begyndende klitdannelse (2110) og grå/grøn klit (2130), kalkoverdrev (6210), rigkær (7230), skovnaturtyperne bøg på mor (9110), bøg på muld (9130), egeblandskov (9160) og elle/askeskov (91E0), samt de marine naturtyper vadeflade (1140), kystlagune (1150) og bugter og vige (1160). De lysåbne- samt skovnaturtypernes areal sikres, og forekomsterne bliver om muligt udvidet og gjort mere sammenhængende. Arealet med kalkoverdrev (6210), surt overdrev (6230) og rigkær (7230) øges, og prioriteres højt.

Skovområderne på Æbelø sikres ved naturlig succession. Arealet af områdets vandløb og sønaturtyper sikres med en artsrig vegetation og gode fysiske forhold.

Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig hydrologi og drift/pleje, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne. Derudover sikres god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

1.2.1 Anden lovgivning

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne. Det vil sige, at alle myndigheder skal lægge Natura 2000-planen til grund i arealdrift på egne arealer, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt. Offentlige lodsejere er bundet af planens målsætninger og kan vælge at gennemføre disse direkte i egne drifts- og plejeplaner. På

lovområder som f.eks. fiskeriloven og vildtforvaltningsloven, hvor staten er myndighed, kan der følges op med nationale strategier.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v., på grundlag af konsekvensvurderinger, hvor dette er nødvendigt i henhold til lovgivningen herom. I det omfang, indsatsen entydigt kan defineres som nødvendig for lokalitetens forvaltning, er en konsekvensvurdering efter habitatdirektivet ikke påkrævet, men der kan kræves tilladelse eller godkendelse efter anden lovgivning.

Der er ikke gennemført vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte Natura 2000-planer, idet planer, som direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning, ikke er omfattet af kravet om screening og evt. konsekvensvurdering.

1.2.2 Andre relevante planer

Anden generations Natura 2000-planer for 2016-2021 blev vedtaget i april 2016, og de opfølgende kommunale handleplaner blev endeligt vedtaget i foråret 2017.

Første generations Natura 2000-planer (2010-2015) fastlagde rammerne for en række grundlæggende indsatser, som f.eks. rydninger, forbedrede hydrologiske forhold og iværksættelse af plejetiltag. Disse indsatser blev fastholdt og videreført i anden generations Natura 2000-planer (2016-2021). I tredje generation Natura 2000-planer igangsættes nye indsatser med særlig fokus på fortsat pleje til sikring af beskyttede naturtyper, fugle og arter, sikring af naturlig dynamik og større sammenhængende arealer fx udlægning af arealer til urørt skov, udtagning af lavbundsjord og ved at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi.

Natura 2000-planer, som omfatter fredskovpligtige arealer, og dermed er omfattet af skovloven, skal revideres med 12 års mellemrum, jf. skovlovens § 16, stk. 2. Det betyder således, at Natura 2000 skovplanerne, som er en del af 1. generations Natura 2000-planer, er gældende fra 2010 til udgangen af 2021 og at der i forbindelse med udarbejdelse af tredje generations Natura 2000-planer, også vil ske en revision af den del af Natura 2000-planerne, som omfatter fredsskovpligtige arealer.

Vandområdeplaner og EU's havstrategi

Natura 2000-område N108 er beliggende i vandområdedistrikt Jylland og Fyn. Området ligger desuden i Havstrategidirektivets marin-baltiske region. Vandområdets økologiske og kemiske tilstand fremgår af Danmarks Havstrategi og af vandområdeplanen for området.

For de Natura 2000-områder som også er omfattet af en vandområdeplan og Danmarks Havstrategi, er målsætninger og retningslinjer for indsatser om vandkvalitet, næringsstoffer, miljøfremmede stoffer, hydrologi og fysiske forhold samlet i vandområdeplanen og/eller i basisanalysen med tilhørende indsatskatalog og havstrategien. Disse mål og indsatser vil bidrage til at forbedre vandmiljøet og vandkvaliteten i Natura 2000-områderne og understøtte Natura 2000-planens målsætninger.

Landsplandirektiver og kommuneplaner

Natura 2000-områderne, der er udpeget i medfør af miljømålsloven, skal fremgå af landsplandirektiver og kommuneplaner. I henhold til Bekendtgørelse om planlægning nr. 1157 af 1. juli 2020, må kommuneplaner ikke stride mod en Natura 2000-plan, jf. lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), en handleplan efter samme lovs § 46 a eller regler udstedt i medfør af samme lovs § 36, stk. 3, eller stride mod en Natura 2000-skovplan,

jf. kapitel 4 i lov om skove. Af redegørelsen til planforslag, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendig for et Natura 2000-områdes forvaltning, skal jf. bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, indgå en vurdering af planforslagets virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger.

Klimasikring

Regeringen har i december 2012 udgivet en handlingsplan for klimasikring af Danmark. Planen indeholder en lang række regeringsinitiativer, der skal medvirke til at skabe bedre rammer for klimatilpasningen lokalt. De enkelte kommuner har udarbejdet en klimatilpasningsplan. En vurdering af samspillet mellem den kommunale klimatilpasningsplan og Natura 2000-planen forudsætter kendskab til, hvor de forudsatte indsatser i Natura 2000-planen konkret vil blive gennemført sammenholdt med de indsatser, der skal gennemføres som led i klimatilpasningsplanen.

Kommunal klimatilpasningsplan

Såfremt konkrete projekter som led i den kommunale klimatilpasningsplan kan påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt, skal der gennemføres en konsekvensvurdering af projektet, inden det kan gennemføres. Dette gælder dog ikke, hvis projektet gennemføres som led i Natura 2000-planen og dermed har som delformål at sikre, at naturtyper og arter opnår gunstig bevaringsstatus.

Natur- og Biodiversitetspakke

I december 2020 blev der indgået aftale om Natur- og biodiversitetspakken, som har til formål at fremme natur og biodiversitet i Danmark og bidrage til at bremse naturens tilbagegang. Natur- og biodiversitetspakken skal gennemføres i perioden 2021-2024. Med Natur- og Biodiversitetspakken er der bl.a. afsat midler til udpegning af naturnationalparker, udlægning af urørt skov, forbedring af havmiljøet og udarbejdelse af strategi for forvaltning af truede arter.

Det fremgår af Lov om naturnationalparker, at ansøger, i forbindelse med ansøgningsfasen til etablering af naturnationalparken, skal udarbejde en projektbeskrivelse for etablering af naturnationalparken, samt en forvaltningsplan for området. Planen skal tage højde for internationale naturbeskyttelsehensyn, herunder skal det fremgå af redegørelsen, om forvaltningsplanens gennemførelse er afhængig af tilladelser, godkendelser eller dispensationer ligesom der skal indgå en beskrivelse af nuværende status for naturen i området. Forvaltningsplanen er tiltænkt at skulle sikre en vildere naturforvaltning, bl.a. i Natura 2000-områder. Det fremgår i den forbindelse af lov om naturnationalparker, at det forudsættes, at den vildere naturforvaltning er i overensstemmelse med bevaringsmålsætninger i Natura 2000-planen for berørte områder.

Forbud mod gødskning, sprøjtning og omlægning af §3-arealer

Pr. 1. juli 2022 træder et forbud mod sprøjtning, gødskning og omlægning af § 3-arealer i kraft. Forbuddet vil gælde alle arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 og 3 og vil i praksis hovedsageligt have betydning for ferske enge og strandenge, hvor der i dag kan være en lovlig drift med sprøjtning, gødskning og/eller omlægning. For de øvrige § 3-beskyttede naturarealer gælder der som udgangspunkt allerede et sådant forbud. En delmængde af de § 3 strandenge kan også være kortlagt som habitatnatur, mens de ferske enge ikke har en tilsvarende habitatnaturtype. Lovændringen forventes at have en gavnlig synergieffekt på Natura 2000-områderne, herunder evt. fugle og arter på udpegningsgrundlaget, samt de kortlagte habitatnaturtyper, både i form af en direkte effekt på de kortlagte strandenge og indirekte ved at mindske eventuel randpåvirkning.

1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nulalternativ

I basisanalysen, der danner grundlag for Natura 2000-planen, er der foretaget en nærmere gennemgang af den nuværende naturtilstand i området.

1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen

De fleste af områdets strandenge (Enårig strandengsvegetation (1310) og strandeng (1330)) er i god-høj naturtilstand. Det skyldes, at der er naturlig kystdynamik og en for naturtyperne hensigtsmæssig hydrologi, samt afgræsning. En mindre del af strandengene er i moderat-ringe naturtilstand på grund af tilgroning.

Områdets strandvolde (Strandvold med enårige planter (1210) og strandvold med flerårige planter (1220)) er overvejende i god naturtilstand, primært fordi store områder er uden vegetationsdække, der er ikke invasive arter, og der er naturlig kystdynamik. En mindre del af arealet er i moderat naturtilstand primært på grund af tilgroning og invasive arter.

Forklit (2110) og klithede (2140) er i god naturtilstand, mens hele arealet med hvid klit (2120) er i moderat naturtilstand primært på grund af stor dækning af høj græs-/urtevegetation. En større andel af grå/grøn klit (2130) er i moderat-ringe naturtilstand primært på grund af tilgroning og invasive arter.

Områdets kystklinter (1230) er overvejende i god naturtilstand, mens en mindre del er i moderat naturtilstand primært på grund af tilgroning med vedplanter.

Det meste af arealet med kalkoverdrev (6210) er i god naturtilstand, mens den øvrige del er moderat-ringe naturtilstand primært på grund af tilgroning. Surt overdrev (6230) er i moderat naturtilstand primært på grund af tilgroning.

En større andel af områdets rigkær (7230) er i moderat-ringe natur tilstand primært på grund af manglende drift/pleje og tilgroning. Områdets kildevæld (7220) er overvejende i god naturtilstand, men den øvrige del er i moderat-ringe naturtilstand primært på grund af manglende drift/pleje, tilgroning og afvanding. Avneknippemose (7210) er i god naturtilstand.

Der er kortlagt fire skovnaturtyper i området: bøg på muld (9130), elle- og askeskov (91E0), ege-blandskov (9160) og bøg på mor (9110).

Der er registreret 1 – 5 store træer pr. ha i skovene, når man ser bort fra ca. ¼ af arealet med bøg på muld (9130), hvor der var mere end 10 store træer pr. ha.

Mængden af stående dødt ved er generelt lav med 1-5 træer pr. ha på de fleste arealer. Mest stående dødt ved ses i områdets elle-askeskove (91E0), hvor ca. ¾ af arealet har 6-10 større stykker stående dødt ved pr. ha.

Mængden af liggende dødt ved er generelt lav for bøg på mor (9110) og ege-blandskov (9160), hvor der på størstedelen af arealerne er 1-5 større stykker dødt ved pr. ha. Mest dødt ved ses i områdets elle-askeskove (91E0), hvor ca. ¾ af arealet har mere end 6 større stykker dødt ved pr. ha. Tilsvarende ses en større andel dødt ved i områdets skove med bøg på muld (9130), hvor ca. 2/3 af arealet har mere end 6 større stykker dødt ved pr. ha.

Jævnfør den seneste Artikel 17-afrapportering til EU om habitatnaturtypernes tilstand i Danmark, mangler der generelt store træer og dødt ved i skovhabitattyperne.

I Natura 2000-område N108 findes de marine naturtyper sandbanke (1110), stenrev (1170), kystlagune (1150), bugter og vige (1160), samt vadeflader (1140). Området er påvirket af eutrofiering og fiskeri.

Hovedparten af de ferske småsøer er kortlagt som habitatnaturtypen næringsrig sø (3150), hvoraf omkring halvdelen har god-høj tilstand. Disse søer er generelt præget af en udbredt og forholdsvis artsrig undervandsvegetation med lav forekomst af trådalger. Søerne i moderat og ringe

tilstand har generelt en mindre udbredelse af en artsrig undervandsvegetation og er bl.a. truet af eutrofiering, trådalger og tilgroning med vedplanter på de brednære arealer omkring søerne. Herudover er der kortlagt 22 strandsøer/laguner (1150) flere steder i habitatområdet herunder i strandengsområder ved bl.a. Nærå Strand og Dræet. Disse mangler tilstandsvurdering. I området er der desuden kortlagt 2 søer over 5 ha. Søerne er ikke naturtypebestemt.

I Natura 2000-område N108 er der kortlagt 9 km vandløb af typen vandløb med vandplanter (3260). Alle kortlagte vandløbsstrækninger er omfattet af vandområdeplanen for Jylland og Fyn.

Stor vandsalamander er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område N108. Seks af de kortlagte søer, har en god naturtilstand som levested for stor vandsalamander, mens 12 kortlagte søer har en moderat naturtilstand som levested for arten. Søerne i god tilstand er generelt præget af, at de ligger relativt lysåbent i området ved Lisbjerg Mose. De gode lysforhold og relativt store afstand til dyrkede arealer bevirker, at der i de fleste af søerne er en udbredt og forholdsvis artsrig undervandsvegetation. En del af søerne har moderat naturtilstand. De vigtigste årsager til den forringede tilstand er: Tilførsel af næringsstoffer, udbredt tilgroning med trådalger, samt tilgroning på bredden omkring søerne. Når bredderne gror til betyder det, at der falder skygge på søens undervandsvegetation, der i flere søer er sparsomt udviklet og kun repræsenteret med få tolerante undervandsplanter. Flere af disse søer ligger i dyrket område og bliver/eller er blevet påvirket af næringsstoffer/andefodring.

Sumpvindelsnegl er i den seneste overvågningsperiode i NOVANA-programmet 2017-2021 fundet udbredt i området ved Lisbjerg Mose i et stort antal med forekomster i bl.a. aske- og elleskove (91E0) og rigkær (7230). Arten vurderes at være stabil i området med større, lokale bestande. Der vurderes at være flere egnede levesteder i habitatområdet, og der vurderes ikke umiddelbart at være trusler mod artens forekomst i området. Jf. DCE's NOVANA-afrapportering er sumpvindelsnegl i den seneste NOVANA-periode fra 2012-2017 vidt udbredt i den kontinentale region i Danmark med relativt høje bestandstætheder med levedygtige bestande på de fleste levesteder landet over. Udviklingen i udbredelsesområde vurderes som stabil, mens bestandsstørrelsen formentlig udvikler sig positivt.

Indenfor Natura 2000-område N108 er der kortlagt i alt 26 levesteder for ynglefugle: Tre for rørhøg, fem for klyde og 18 for dværg-, split- og havterne. 17 levesteder er i høj/god tilstand, primært fordi de ligger isoleret og beskyttet mod forstyrrelser og prædation. Otte levesteder har moderat tilstand, først og fremmest fordi der ikke er beskyttelse mod forstyrrelser eller mod prædation. Ét enkelt levested har ringe tilstand fordi, der hverken er beskyttelse mod forstyrrelser eller prædation. På udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område N108 findes trækfuglene sangsvane og lysbuget knortegås. Antallet af fouragerende og rastende sangsvaner i fuglebeskyttelsesområdet er fluktuerende og måske med en faldende tendens. Jævnfør DCE's NOVANA-afrapportering for fugle, har den danske bestand af sangsvaner været jævnt stigende siden 1984. I den periode er bestandens størrelse opgjort næsten årligt.

I vinterhalvåret raster og fouragerer lysbuget knortegås regelmæssigt i fuglebeskyttelsesområdet i begrænsede antal. Jævnfør DCE's NOVANA-afrapportering for fugle, varierer den danske bestand af lysbuget knortegås med vinterforholdene. Der er færrest fugle i kolde vintre. Set over tid er bestanden stigende.

Spættet sæl og marsvin er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område N108. Ifølge DCE's NOVANA-afrapportering for arter, har bestanden af spættet sæl i Kattegat en positiv, men stagnerende udvikling. Ifølge DCE's NOVANA-afrapportering for arter, er der sket en let tilbagegang for Bælthavspopulationen, som marsvinene i Natura 2000-området hører til.

En række naturtyper og levesteder for arter og fugle, som området er udpeget for at beskytte, kræver vedvarende drift for at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus. Det gælder fx en

række lysåbne naturtyper. Samtidig kræver andre naturtyper og levesteder i moderat til dårlig tilstand tiltag, der kan imødegå forringelse.

Hvis ikke indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for, at den gode naturtilstand og den hensigtsmæssige drift på en stor andel af naturarealerne ikke fastholdes. Der er ligeledes risiko for, at naturtilstanden ikke vil blive forbedret i de lysåbne naturtyper, hvor naturtilstanden er moderat eller ringe, og hvor der er behov for indsats mod invasive arter, opvækst af vedplanter og høje urter eller en indsats i forhold til at sikre en for naturtyperne hensigtsmæssig hydrologi. Det gælder for dele af strandenge (1330), overdrevsarealer (6210 og 6230), strandvolde og kystkliner (1210, 1220 og 1230) samt store dele af mosetyperne (7220 og 7230) og den største del af hvid klit og grå/grøn klit (2120 og 2130).

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, er der generelt risiko for, at velegnede levesteder for områdets yngle- og trækfugle ikke sikres; men går tilbage på nationalt eller internationalt niveau. Der er risiko for, at tilstanden af en del af levestederne for ynglefuglene, blandt andet klyde, havterne, splitterne og dværgterne forringes på grund af tilgroning og forstyrrelser.

Der er også risiko for, at de biologiske forhold omkring småsøerne forandres som følge af, at eksisterende lysåbne søer kan gro til ved manglende plejetiltag. Det kan medvirke til, at bestandene af stor vandsalamander ikke sikres, og at bestandene går tilbage på nationalt niveau. Manglende realisering af indsatser som urørt skov og skovnaturtypebevarende drift og pleje kan yderligere betyde, at flere strukturer, der understøtter biodiversitet i skov, så som flere store træer og mere dødt ved, ikke sikres eller skabes til gavn for skovnaturtyper og arter tilknyttet skov. Hvis ikke planens indsats om omlægning af lavbundslande fra omdriftsarealer til naturarealer realiseres, er der risiko for at en forbedring af levestederne for bl.a. stor vandsalamander, forbedring af vandkvaliteten og mindselse af randpåvirkningerne af naturen fra tilstødende arealer samt den forventelige mindre udledning af CO₂ udebliver.

Natura 2000-planen indeholder en indsats om opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klappning i Natura 2000-områder, hvilket forventes at have en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring Natura 2000-området. Planen indeholder desuden en indsats om regulering af fiskeri, som forventes at gavne den biologiske mangfoldighed i de marine områder herunder sandbanke (1110), stenrev (1170), kystlagune (1150), bugter og vige (1160) samt vadeflader (1140). Såfremt planen ikke realiseres, forventes disse effekter at udeblive. Uden særlige indsatser af hensyn til Bælthavspopulationen af marsvin er der risiko for, at populationen går tilbage, ligesom en positiv afledt effekt i form af øget fødegrundlag for øvrige arter, der bruger området, herunder spættet sæl, vil udeblive.

Hvis ikke planen gennemføres vil effekten af revideringen af vildtreservatbestemmelserne udeblive, hvilket kan have betydning for fuglenes beskyttelse.

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for, at den biologiske mangfoldighed i området generelt stagnerer. Dette kan for befolkningen betyde, at de ikke får adgang til naturområder af højere kvalitet, samt at de rekreative aktiviteter, som f.eks. motion kan blive mindre attraktive, og dermed udebliver den positive effekt på befolkningens sundhed.

Hvis ikke planens indsats om pleje af de lysåbne arealer gennemføres, kan områdets kulturminde være truet af tilgroning.

1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet

I dette afsnit beskrives de øvrige miljøforhold i og udenfor Natura 2000-området, der kan blive væsentligt berørt af Natura 2000-planen.

1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed

Natura 2000-planen bidrager, ud over sikring af naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for området, generelt til at sikre de øvrige naturtyper og arter, der findes inden for området, idet Natura 2000-planerne generelt medvirker til at etablere gunstige forhold for naturen. Hermed bidrager Natura 2000-planerne også til at opnå biodiversitetskonventionens mål om at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares, ligesom planen bidrager til at sikre levesteder for arter, der er beskyttet i medfør af generelle fredningsbestemmelser. Planens indsats om at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper og skovnaturtyper, bidrager til at sikre en hensigtsmæssig naturtilstand af naturtyper på udpegningsgrundlaget og for øvrige naturtyper og arter, der findes inden for området. Planens indsats om udarbejdelse af en national strategi for forvaltning af truede og rødlistede arter bidrager positivt i forhold til forvaltning af arterne.

Tilgroning med høje græsser/urter og vedplanter, forekomst af invasive arter samt kunstig afvanding forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den naturlige, naturtype-karakteristiske vegetation erstattes af en vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrencestærke arter. Desuden kan tilgroning medføre forringelse af levestederne for områdets ynglefugle. Planens indsatser om pleje og sikring af en for naturtyperne mere hensigtsmæssig hydrologi vil modvirke denne udvikling og vil desuden medvirke til, at naturtyper og arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, får forbedrede forhold. Planens indsats om pleje af hede bidrager til opretholdelse af naturtypen i området. Udlægning af urørt skov vil kunne skabe større variation i skovene med f.eks. flere skovlysninger og mere dødt ved og dermed kunne skabe gode rammer for biodiversiteten generelt. Planens indsats om udtagning af lavbundslande kan bidrage til at skabe større sammenhængende naturområder med større robusthed til gavn i området for arter som stor vandsalamander og rørhøg og naturtyper som rigkær.

I og omkring Natura 2000-området findes bestande af flere fredede/sjældne og rødlistede arter af f.eks. svampe og planter, heriblandt sort skæne, sump-hullæbe og loppe-star. Pleje vil ligeledes have en positiv påvirkning på Natura 2000-områdets store arealer med § 3-beskyttet natur som strandenge, moser, overdrev og enge.

Revision af bestemmelserne for områdets vildtreservat, kan være med til at sikre fugle og dyr mod forstyrrelse.

Natura 2000-planen vil desuden medvirke til at sikre de marine naturtyper, der er grundlag for tilstedeværelsen af en lang række marine bunddyr, som igen udgør fødegrundlaget for en lang række arter tilknyttet det marine habitatområde. Forbedringen vil bl.a. ske som følge af arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-områder og opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klappning i Natura 2000-områder. Desuden vil en indsats om løbende opdatering af vidensgrundlag for arter og naturtyper fortsætte. Endelig vil en vurdering af behov for yderligere sikring af pattedyrs levesteder kunne medvirke til yderligere sikring af bl.a. havpattedyrs levesteder. Fødevarerministeriet fortsætter desuden vurdering af behov for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande, hvilket forventes at få en gavnlig effekt på marsvin både udenfor og indenfor Natura 2000-området.

1.4.2 Befolkningen

Natura 2000-område N108 Æbelø, havet syd for og Nærå Strand er beliggende i Nordfyns Kommune, der har et indbyggertal på 29.500. Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende natur på områdets udpegningsgrundlag. Sikringen af den eksisterende natur kan have betydning for arealanvendelsen, idet der kan forekomme arealer, som i forbindelse med gennemførelsen af planen vil blive omfattet af en plejeindsats, som fx vil kunne medføre en ændret drift på arealerne. Tilsvarende kan det have betydning for menneskers færdsel, hvis der på baggrund af indsatsprogrammet vurderes behov for yderligere fiskeriregulering i området.

Miljøstyrelsen arbejder på en løbende opdatering af oversigt over naturtyper, arter og fugle som findes i væsentlig forekomst i Danmark og om der er behov for yderligere sikring mod forstyrrelser med fokus på træk- og ynglefugle samt pattedyr. Denne indsats vil også potentielt kunne medføre ændring i adgangsforhold. Ligesom mulig udlægning af urørt skov og udtagning af lavbundsjord potentielt kan medføre ændret adgang i delområder. Planen forventes at give mulighed for større naturoplevelser for besøgende i området, da der med gennemførelse af planen vil ske en forbedring af naturtilstanden.

Miljøstyrelsen gennemfører desuden undersøgelser med henblik på afklaring af, om der er behov for efterfølgende revision af reservatbestemmelserne i området på baggrund af områdernes udpegning til sikring af levestederne for vandfugle, hvilket kan have betydning for offentlighedens adgang.

1.4.3 Menneskets sundhed

Mange, især bynære, Natura 2000-områder udnyttes til rekreative aktiviteter, f.eks. vandring og cykling, som bidrager til menneskets sundhed. Natura 2000-planen har til formål at sikre, at de beskyttede naturtyper og arter opnår gunstig bevaringsstatus på længere sigt. Natura 2000-planen vil potentielt kunne medføre, at den rekreative udnyttelse af områder udlagt til urørt skov ændrer sig, ligesom der vil være øget fokus på formidling af naturen til gavn for brugere af området. Aage V. Jensens Naturfonde ejer dele af området og formidler naturen på deres arealer. Der er etableret stisystemer og udgivet foldere. Gennemførelsen af Natura 2000-planerne for området forventes at indgå i den fremtidige formidling. Kendskab til naturen og dens værdier vil kunne medvirke til at skabe incitament til en større rekreativ udnyttelse af områderne.

Desuden bevirker planens indsatser om at sikre og forbedre områdets naturtyper og arter, at der generelt kan ske en forbedring af områdets biodiversitet og genskabelse af mere robuste økosystemer. Dette kan generelt påvirke menneskets sundhed ved forbedring og genskabelse af økosystemydelse som bidrager med fx vand, træ, luftrensning, jordbundsdannelse, bestøvning mm.

1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer

Planens indsats om udtagning af kulstofholdige lavbundsarealer, kan bidrage til at skabe større sammenhæng mellem de eksisterende naturarealer, ligesom randpåvirkningerne af naturen fra tilstødende arealer med landbrugsdrift formentlig vil mindskes og kan potentielt gøre områderne mere robuste over for ekstreme vejrforhold og klimaændringer. Desuden kan planens indsats om udtagning af lavbundsarealer medvirke til at mindske udledningen af CO₂, samt påvirke søer og vandløb og bidrage til realisering af vandområdeplanen for området samt Danmarks havstrategi. Samtidig kan Natura 2000-planen medføre udpining af jordbunden på arealer, der er næringsberigede som følge af nuværende eller tidligere gødsning.

Opdatering af vejledning om f.eks. klapning i Natura 2000-områder kan potentielt få en positiv effekt på havbunden i og omkring Natura 2000-området.

Planens indsatser om vurdering af behov for evt. fiskeriregulering, vil potentielt kunne bidrage til at opnå god miljøtilstand i det marine økosystem og en bedre balance af fødenettet. Dermed vil planen kunne påvirke havmiljøet positivt og bidrage til realisering af vandområdeplanerne samt Danmarks havstrategi, der sigter mod god miljøtilstand i de danske vandområder.

Planen vil kunne påvirke kystvande, søer og vandløb positivt og bidrage til realisering af vandområdeplanen for området.

Det vurderes, at Natura 2000-planens indsatser for forbedring af de beskyttede naturtyper og arter ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, fordi indsatserne ikke medfører emission af stoffer til luften.

1.4.5 Materielle goder og kulturarv

Sikring af den eksisterende natur kan potentielt få betydning for det nuværende erhvervsfiskeri i området, som følge af indsatser om vurdering af behovet for yderligere nødvendig fiskeriregulering, herunder vurdering af behovet i forhold til bifangst af marsvin.

I dette Natura 2000-område er der registreret bl.a. skanser, voldsted og gruber. Der er både fredede og ikke fredede fortidsminder. Natura 2000-planens indsats omfatter pleje af de naturtyper, der findes på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, hvilket potentielt kan påvirke adgangen til og kvaliteten af områder, som har betydning for befolkningen. Planen vil ligeledes kunne påvirke kulturarv i form af bl.a. pleje af fortidsminder.

Det vurderes, at realisering af Natura 2000-planens øvrige indsatsprogram ikke vil have nogen væsentlig indflydelse på materielle goder og kulturarv i området, herunder betydning for fortidsminder, bygninger og arkitektur.

1.4.6 Landskab

Nordkysten af Fyn har været en fliget kyst med en vrimmel af fjorde og øer, hvoraf Æbelø, Dræet og Ejlinge er dannet som morænebakker under sidste istid. I slutningen af 1800-tallet blev flere af øerne forbundet med diger, og de bagvedliggende områder blev afvandet og opdyrket. Nogle af de inddæmmede arealer henligger dog som strandenge, ferske enge og moser.

Havområdet udgøres af vidtstrakte lavvandede sandflader, stenrev, dybe sedimentationsbassiner, samt en række strandsøer og kystlaguner, hvoraf den lavvandede Nærrå Strand er den største i området. En stor del af de lavvandede flader er blotlagte ved ebbe, og ved havets aflejringer dannes der stadig nye øer. På læsiden af øerne dannes krumodder og strandvolde. På lavt vand findes store forekomster af sten, mens stenforekomsterne på dybere vand er blevet reduceret betydeligt som følge af tidligere tiders stenfiskeri. Stenrevene (1170) har et rigt plante- og dyreliv. Området har således en stor variation af naturtyper med bl.a. udbredte strandenge (1330) og vigtige forekomster af de prioriterede naturtyper kystlagune (1150) og grågrøn klit (2130). Æbelø og holmene er fredede bl.a. med henblik på at sikre de vigtige skovområder på Æbelø. Området rummer også et af Fyns fineste rigkær (7230).

I sommerhalvåret får mange mennesker en unik oplevelse ved at vade til Æbelø, hvor der er urørt skov og en - efter danske forhold - vild natur. Ved Gyldensten Strand er der genskabt lavvandede områder med øer og holme, og her er der mulighed for at opleve et rigt fugleliv og se spor fra tidligere tiders jordbrug.

Det vurderes, at planen med dens indsatser vil kunne påvirke landskabet, fx hvis der udtages lavbundsgrunde, udlægges urørt skov eller ændres i hydrologien i området.

1.4.7 Arter

Natura 2000-område N108 omfatter fuglebeskyttelsesområde F76. Strandenge, øer og holme er vigtige levesteder for bl.a. edderfugl, klyde, dværgterne, splitterne, havterne og måger. Mosehornugle har tidligere ynglet i området. De udstrakte vadeflader (1140), lavvandede bugter (1160) og laguner (1150) udgør et af de vigtigste raste- og fourageringsområder for ande- og vadefugle i det fynske område.

Blandt områdets mange forskellige terrestriske naturtyper er et af Fyns fineste rigkær (7230), med øens eneste voksested for den sjældne plante sort skæne og andre sjældne arter som sump-hullæbe og loppe-star.

Området er desuden levested for spættet sæl, stor vandsalamander og sumpvindelsnegl. Marsvin er generelt udbredt i farvandene rundt om Fyn med særlig hyppighed i bl.a. farvandet nord for Fyn.

Natura 2000-planen vil kunne påvirke Bilag IV-arter, arter på udpegningsgrundlaget, arter som lever i tilstødende områder m.fl., da planen indeholder indsatser til forbedring af habitater og levesteder for arter.

1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater

Inden for Natura 2000-området findes fredningerne: Æbelø, Nørreby Hals, Kissebjerg "Øen", Lisbjerg Mose og Nørre Nærrå Kirke. Desuden findes vildtreservaterne: Mågeøerne, Gyldensteen Strand og Nærrå-Agernæs.

Fredningerne har blandt andet til formål at sikre naturværdier og arkæologiske værdier i området, og vildtreservaterne har til formål at sikre beskyttelsen af fugle. Natura 2000-planen indeholder indsatser, bl.a. revision af reservatbestemmelserne for Mågeøerne, som kan påvirke naturværdier og beskyttelsen af fugle positivt.

1.5 Eksisterende miljøproblemer

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er beskrevet i basisanalysen, der danner grundlag for udkast til Natura 2000-planen for området. Planens mål er at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser.

De fleste arealer med lysåbne naturtyper er i god til høj naturtilstand, men en del er i moderat til ringe naturtilstand.

For de lysåbne naturtyper er der behov pleje for at hindre tilgroning med høje græsser/urter, vedplanter og/eller invasive arter. Tilgroning med høje græsser, urter og vedplanter forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den naturtype-karakteristiske vegetation erstattes af en mere artsfattig vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter. Invasive plantearter er ikke-hjemmehørende arter, der fortrænger naturlig vegetation. Forekomst af invasive arter er en trussel, fordi arterne breder sig hurtigt og udkonkurrerer de arter, der er karakteristiske for naturtyperne.

Deposition af luftbårne kvælstofforbindelser, herunder ammoniak kan påvirke næringsfattige naturtyper. Naturtyperne har forskellig sårbarhed over for kvælstofdeposition.

Påvirkning med næringsstoffer fra dyrkede naboarealer kan ændre naturindholdet på forekomster af habitatnaturtyper. I dette område er der registreret direkte påvirkning fra naboarealer på dele af kalkoverdrev (6210) og kildevæld (7220).

De fleste kildevæld i området er overvejende i god naturtilstand, men andre trues af tilgroning og afvanding. Afvanding i form af grøfter, dræn eller pumper forandrer ligeledes naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den naturlige, naturtype-karakteristiske vådbundsvegetation erstattes af en vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter, der er knyttet til mere tørre forhold.

I skovene er mængden af store træer og dødt ved generelt lav. Fjernelse af alle hugstmodne træer og dødt ved i skove betyder, at skovene kommer til at rumme relativt få gamle træer og relativt lidt dødt ved, hvilket forringer levesteder for skovtilknyttede arter, herunder bl.a. mange vedboende svampe og biller. Ifølge den seneste artikel 17-afrapportering til EU om habitatnaturtypernes tilstand i Danmark, mangler der generelt store træer og dødt ved i skovhabitattyperne.

De fleste af områdets ferske søer er af typen næringsrig sø. Halvdelen har god til høj naturtilstand, mens søerne i moderat til ringe tilstand trues af eutrofiering og tilgroning med vedplanter på bredderne. Træer og buske omkring søerne bortskygger vandplanterne.

Der er kortlagt i alt 18 småsøer som levesteder for stor vandsalamander. To tredjedele af disse søer har moderat naturtilstand som levested for arten og er generelt præget af næringsstofbelastning i form af opvækst af grønne trådalger og sparsomt udviklet undervandsvegetation. Derudover er de ofte helt eller delvist skygget af træer og buske.

Der er kortlagt fem levesteder for klyde. To af disse har moderat naturtilstand. Der er kortlagt i alt 18 levesteder for ternearter. Syv af disse har moderat til ringe naturtilstand. For både klyde og terner gælder det, at levestederne med moderat til ringe naturtilstand ligger, hvor forstyrrelser fra mennesker og hunde kan være en trussel for fuglene, ligesom prædation fra ræv og andre rovdyr kan være en trussel.

Mange af de marine naturtyper er påvirket af næringsstofbelastning, hvor indsatser for denne påvirkning varetages i Vandområdeplanerne. Ligeledes kan der være påvirkning fra menneskelige forstyrrelser fx i form af fiskeri. Fiskeri med bundsløbende redskaber vurderes generelt at have en påvirkning på havbundens tilstand, herunder på bundvegetationen og dyreliv.

Garnfiskeri kan bifange og dermed påvirke havpattedyr i området negativt. Pelagisk trawl og notfiskeri udgør en mindre trussel mod havpattedyr. Forstyrrelser fra mennesker og hunde kan være en trussel for spættet sæl.

Garnfiskeri og fiskeri med bundgarn (andre redskaber) kan bifange og dermed påvirke fugle i området negativt. Pelagisk trawl og notfiskeri udgør en mindre trussel mod fugle i området.

1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området

I dette afsnit redegøres der for, om planen, med dens indsatser, potentielt vurderes at forværre eller afhjælpe ovennævnte trusler.

Natura 2000-planen indeholder en målsætning om at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en for naturtyperne hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje. Pleje af især lysåbne naturtyper vil forhindre tilgroning med f.eks. vedplanter. For skovnaturtyperne skal sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje, og der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper og skovnaturtyper. Planen har fokus på udlægning af urørt skov, og denne indsats forventes at forbedre tilstanden af områdets

skove og hermed forbedre levesteder for skovtilknyttede dyr, planter og svampe. På hedearealer gennemføres en grundlæggende indsats med henblik på forbedring af naturtilstanden. Planen indeholder en indsats om bekæmpelse af invasive arter, idet invasive arter medvirker til at forringe naturtilstanden.

For områdets arter og fugle arbejdes der for at sikre egnede levesteder. Tilstanden af levestederne for havterne og klyde sikres eller forbedres, således at 75% af de kortlagte levesteder får en naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet, hvilket også vil være til gavn for dværgterne og splitterne. Indsatsen for de lysåbne naturtyper vil i stor udstrækning medvirke til at sikre velegnede levesteder for arterne på områdets udpegningsgrundlag stor vandsalamander og sumpvindelsnegl, ligesom indsatsene for områdets naturtyper i stor udstrækning generelt vil medvirke til at sikre velegnede levesteder for de arter, der har området som levested.

Sikring af en for naturtyperne mere hensigtsmæssig hydrologi, samt fastholdelse af de indsatser der er gennemført for at forbedre hydrologien fra 2016-2021, vil bidrage til at stabilisere naturtilstanden og mindske behovet for en vedvarende indsats i de beskyttede naturtyper, der stiller særlige krav til hydrologien som f.eks. rigkær. En for naturtyperne mere hensigtsmæssig hydrologi vil indirekte være til gavn for stor vandsalamander (bilag II og IV) samt for vandløb og søer. Mulig etablering af ny natur på lavbundsarealer, kan bidrage til at skabe større sammenhæng mellem de eksisterende naturarealer, ligesom randpåvirkningerne af naturen fra tilstødende arealer med landbrugsdrift formentlig vil mindskes. Desuden kan planen medvirke til at mindske udledningen af CO₂.

Indsatskrav for vandkvaliteten håndteres gennem vandområdeplanerne. Natura 2000-planens indsatser vedrørende etablering af ny natur på lavbundsarealer, kan bidrage til at opfylde vandområdeplanens mål og være til gavn for bl.a. sumpvindelsnegl og stor vandsalamander. Indsatsen i vandområdeplaner og Danmarks havstrategi forventes ligeledes at gavne dyr og planter tilknyttet f.eks. rev (1170), ligesom der forventes en positiv effekt i form af øget fødegrundlag for marsvin.

Emissionen af ammoniak fra landbruget reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven. Miljøstyrelsen reviderer desuden bestemmelserne for vildtreservatet på Mågeøerne, hvilket er med til at sikre fugle og dyr mod forstyrrelse.

Planen indeholder en indsats om undersøgelse af behovet for yderligere sikring mod forstyrrelser med fokus på træk- og ynglefugle samt pattedyr. Desuden indeholder planen en indsats for at fortsætte arbejdet med at vurdere behovet for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande, en indsats med færdiggørelse af den nødvendige fiskeriregulering på stenrev, samt fortsættelse af arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-områder. Arbejdet med opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klapping i Natura 2000-områder fortsættes, hvilket forventes at have en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring området.

1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål

Danmark har tilsluttet sig en række internationale konventioner indeholdende miljøbeskyttelsesmål, hvis indhold i en lang række tilfælde er indarbejdet i lovgivningen. For EU- lovgivningen gælder generelt, at den er implementeret i dansk lovgivning. Danmark har bl.a. ratificeret Ramsarkonventionen og Biodiversitetskonventionen. Biodiversitetskonventionens formål er bl.a. at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares. Formålet med Ramsarkonventionen er at beskytte vådområder med en særlig betydning for fugle. Danmark har udpeget 28 Ramsarområder, der alle indgår i EU's fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområderne er dermed en del af det danske Natura 2000-netværk.

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven, lovbekendtgørelse nr. 119 af 26. januar 2017 med senere ændringer. Planen vil sikre, at areal og tilstand af kortlagte naturtyper og levesteder for omfattede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne for tredje planperiode.

1.7 Planens indvirkning på miljøet

Natura 2000-planens indsats vedrører hovedsageligt forbedring af allerede eksisterende og beskyttet natur, idet evt. forbedrede vandforhold for naturarealer og eventuel udtagning af kulstofholdige lavbundsjord har en positiv effekt på særligt biodiversitet, men også i forhold til vand- og klimamål.

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021, bilag 4.

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen påvirkning	Redegør for indvirkning
Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	X		<p>Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og biologisk mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen.</p> <p>I Natura 2000-område N108, Æbelø, havet syd for og Nærå, vil Natura 2000-planen medvirke til at hindre tilgroning af en række lysåbne naturtyper i områdets kystnaturtyper, arealer med overdrev og rigkær. Desuden er der indsatser for at bedre forholdene for flere skovnaturtyper og for marine naturtyper.</p> <p>Planen indeholder desuden en indsats om en eventuel regulering af fiskeri i Natura 2000-området for at beskytte marsvin mod bifangst. Gennemførelsen af planens indsatsprogram vil også sikre den § 3-beskyttede natur i området. Indsatsen i forhold til de forskellige naturtyper, vil betyde bedre livsbetingelser for områdets mange arter af planter, dyr og fugle.</p> <p>Der er indledningsvist i den strategiske miljøvurdering redegjort for planens indvirkning på miljøet over landegrænser.</p>
Befolkningen	X		<p>Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende natur på områdets udpegningsgrundlag.</p> <p>For visse arealer vil gennemførelsen af planen betyde, at de vil blive omfattet af en plejeindsats, som vil kunne medføre en ændret drift på arealerne. Endvidere kan menneskers</p>

			<p>færdsel i området også påvirkes som følge af en evt. regulering af fiskeri i området. Planen vurderes at kunne bidrage til at sikre og forbedre naturgrundlaget, hvilket giver mulighed for større naturoplevelser.</p> <p>Der er offentlig adgang til dele af området. Revisionen af bestemmelserne for vildtreservatet på Mågeøerne, mulig udlægning af urørt skov og udtagning af lavbundsjord, samt behov for yderligere sikring mod forstyrrelser vil kunne få betydning for befolkningens adgang til delområder. Natura 2000-planen indebærer ikke yderligere restriktioner for offentlighedens adgang.</p>
Menneskers sundhed	X		<p>Planen medvirker til at sikre de beskyttede naturtyper samt arters levesteder i området, således at naturen i området på længere sigt opnår en god-høj kvalitet. Naturområder af god-høj kvalitet er af betydning for den rekreative udnyttelse af området og dermed menneskers sundhed. Området er i sommerhalvåret et af Fyns velbesøgte udflugtsmål.</p>
Jordbund	X		<p>Det vurderes, at planen ikke påvirker jordbundens beskaffenhed, idet indsatsprogrammet i planen ikke omfatter tiltag, som vil kunne bevirke, at stoffer eller andet materiale vil kunne påvirke jordbunden. Opdatering af vejledning om f.eks. klappning i Natura 2000-områder kan potentielt få en positiv effekt på havbunden i og omkring Natura 2000-området.</p> <p>Se desuden vurderinger i skemaet under "Vand" og "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed".</p>
Vand	X		<p>Natura 2000-planen rummer ikke indsatskrav for vandkvaliteten, da disse krav fastlægges i vandområdeplanerne. Natura 2000-planens indsatser vedrørende naturpleje og forbedring af hydrologi vil medvirke til at tilbageholde kvælstof og dermed bidrage til at opfylde vandområdeplanens mål.</p> <p>Planens indsatser om vurdering af behov for evt. fiskeriregulering, vil potentielt kunne bidrage til at opnå god miljøtilstand i det marine økosystem og en bedre balance af fødenettet. Dermed vil planen kunne påvirke havmiljøet positivt og bidrage til realisering af vandområdeplanerne samt Danmarks</p>

			havstrategi, der sigter mod god miljøtilstand i de danske vandområder.
Luft		X	Det vurderes, at Natura 2000-planens indsatser for forbedring af de beskyttede naturtyper og arter ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, fordi indsatserne ikke medfører emission af stoffer til luften.
Klimatiske faktorer	X		<p>Indsatser i Natura 2000-planen, som for eksempel hydrologiprojekter og udtagning af lavbundslande, kan potentielt medvirke til at mindske udledningen af CO₂, idet tidligere drænede jorde igen vandmættes, og derfor frigør mindre CO₂.</p> <p>Udbredelse af ålegræs og makroalger som følge af en potentiel forbedring af naturkvaliteten i marine områder, vil kunne medvirke til binding af CO₂ i havet.</p>
Materielle goder	X		<p>Sikring af den eksisterende natur kan potentielt få betydning for det nuværende erhvervsfiskeri i området, hvis det vurderes, at der er behov for yderligere fiskeriregulering i området, herunder af hensyn til bifangst af marsvin. De endelige vurderinger af effekterne for fiskerierhvervet vil blive foretaget i en regional EU-proces for erhvervsfiskeriet, i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik, samt i forbindelse med national lovgivning af øvrig fiskeri.</p> <p>Det vurderes, at planen i øvrigt ikke påvirker materielle goder negativt, idet en realisering af indsatsprogrammet ikke berører ejendomme eller andre værdier for den brede befolkning eller lokalbefolkningen.</p> <p>Adgangen til naturområder og en højere værdi af naturen er vurderet under emnet "Flora, Fauna og Biologisk mangfoldighed", "Befolkningen" og/eller "Menneskets sundhed".</p>
Landskab	X		Sikring og forbedring af naturgrundlaget, herunder naturplejetiltag, vil øge landskabsværdien ved at give mulighed for et varieret landskab bestående af forskellige landskabstyper både lysåbne naturtyper som overdrev og strandeng, og skovnaturtyper som bøg på muld og ege-blandskov.
Kulturarv, herunder kirker, arkitektonisk arv og arkæologisk arv.		X	Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen berører ikke områder omkring kirker, mindesmærker eller andre menneskabte værdier, hvorfor planen vurderes ikke at påvirke

			<p>kulturarv, herunder arkitektonisk og arkæologisk arv. Indsatserne indeholder heller ikke tiltag, der har indflydelse på kulturarv skjult i jorden. Eksempelvis kan afgræsning få gravhøje til at være mere synlige for befolkningen, uden at selve fortidsmindet påvirkes.</p>
Arter	x		<p>Natura 2000-planen indeholder indsatser til sikring af fugle og arters levesteder samt sikring mod forstyrrelse af fugle og pattedyr, herunder nødvendig regulering af fiskeri og bifangst af marsvin. Derudover vurderes det, at en indsats i forhold til områdets lysåbne naturtyper og skovnaturtyper, vil betyde bedre levevilkår for områdets mange ynglefugle og trækfugle, og for de arter af dyr og planter, der har naturtyperne som levesteder.</p> <p>Det vurderes, at indsatser om udtagning af lavbundsjord og udlægning til urørt skov vil medvirke til at sikre og forbedre levesteder for en række arter på udpegningsgrundlaget i Natura 2000-området. Da indsatserne i planen også forventes at forbedre vandkvaliteten i tilstødende vandområder og områder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, vil planen bidrage til at forbedre og sikre levesteder for de arter, herunder Bilag IV-arter, som er tilknyttet disse områder.</p>
Fredninger, Bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater	X		<p>Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for området vurderes ikke at stride imod områdets fredninger eller vildtreservater, da disse har til formål at sikre naturværdier, hvilket Natura 2000-planen forventes at bidrage til.</p> <p>For vurdering af planens påvirkning af vildtreservaterne i området, se også tabellens afsnit om "Befolkningen" og "Menneskets sundhed".</p>
Kumulative effekter	x		<p>Natura 2000-planen har til formål at sikre og forbedre naturkvaliteten og habitater for arter på området udpegningsgrundlag.</p> <p>Realisering af indsatsprogrammet i planen kan potentielt medvirke til en kumulativ positiv påvirkning i samspil med konkrete projekter, for eksempel Better BirdLIFE, som indeholder indsatser for at sikre og forbedre levestederne for flere arter kystfugle.</p>

Tabel 1. Gennemgang af planens indvirkning på en række miljøforhold.

1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen Natura 2000-planens retningslinjer. For så vidt angår modstridende naturinteresser henvises til Natura 2000-planens afsnit 3.3. Se i øvrigt afsnit om grundlag for prioriteringer nedenfor.

Natura 2000-planerne skal generelt sikre en højere kvalitet af naturen og bidrage til en større biologisk mangfoldighed. Planen vurderes ikke at have negativ indvirkning på miljøet. Planen indeholder en indsats om udlægning af urørt skov. Udlægning af urørt skov i området kan medføre en ændret adgang til områder på visse tidspunkter af året, hvor jordbunden vil være vådere, ligesom færdsel uden for veje og stier med tiden kan blive sværere som følge af væltede træer og eventuelle hegninger. Hvor staten udlægger urørt skov, vil adgangen til området blive sikret gennem fortsat vedligeholdelse af veje og stier, og friluftsfaciliteter i skovene vil fortsat være tilgængelige. På private arealer, der udlægges til urørt skov, vil de generelle adgangsregler som følger af Lov om naturbeskyttelse, fortsat gælde.

Udlægning af urørt skov vil ligeledes, alt efter beskaffenheden af arealet som udlægges til urørt skov, hvis beliggenhed endnu ikke kendes, potentielt kunne påvirke forekomster af aske- og ellesump (91E0), samt skovbevokset tørvemose (91D0), som kan blive vådere, og hvor bevoksninger visse steder vil gå ud som følge af ændret vandstand. Sådant en påvirkning vil for eksempel kunne håndteres ved, at følsomme forekomster af naturtypen sikres udeladt af arealet, som udlægges til urørt skov.

Planen indeholder en indsats om at sikre sammenhæng i områdets natur, samt sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper og skovnaturtyper. Ved såvel pleje af eksisterende natur som udlægning af landbrugsarealer til natur, vil dette ske efter aftaler mellem lodsejeren og Nordfyns Kommune og mod økonomisk kompensation via EU's landdistriktsprogram.

Planen indeholder en indsats om udtagning af kulstofholdige lavbundsjord. En udtagning af lavbundsjord vil, alt efter beliggenhed og omfang af projekterne, som endnu ikke kendes, potentielt kunne påvirke yngle- og rasteområder for bl.a. rørhøg og bilag IV-arter som for eksempel stor vandsalamander (bilag II og IV). Levestederne vil potentielt kunne ændre karakter og blive vådere. En negativ påvirkning af levesteder for stor vandsalamander vil kunne undgås ved for eksempel at sikre tilstrækkeligt med egnede raste- og ynglesteder på det tidspunkt projektet realiseres, ligesom en nøje planlægning af anlægsfasen af projektet på bestemte tidspunkter af året, samt eventuel brug af paddehegn, vil kunne forebygge ødelæggelse af yngle- og rasteområder, samt påvirkning af bestanden af stor vandsalamander. Eventuel etablering af erstatningsbiotoper vil ligeledes kunne sikre opretholdelse af den økologiske funktionalitet for arten.

Det vurderes, at sikring af den eksisterende natur potentielt kan have betydning for det nuværende fiskeri i området, da der med indsatser om vurdering af behovet for at indføre den nødvendige fiskeriregulering kan ske yderligere regulering af erhvervsfiskeri i området. De endelige vurderinger af effekterne for fiskerierhvervet vil blive foretaget i en regional EU-proces for erhvervsfiskeriet, i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik, samt i forbindelse med national lovgivning af øvrigt fiskeri.

1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planerne udarbejdes som følge af habitatdirektivets artikel 6. stk. 1, som fastslår, at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige bevaringsforanstaltninger, hvilket bl.a. kan indebære udarbejdelse af hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne eller integreret i andre udviklingsplaner, relevante retsakter, administrative bestemmelser eller aftaler. I Danmark udarbejdes Natura 2000-planer, som angiver overordnede og konkrete mål for lokaliteterne, indsatsprogram med retningslinjer og evt. mulighed for prioritere mellem forskellige naturtyper og levesteder for arter på udpegningsgrundlaget ved realisering af indsatsprogrammet.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem frivillige og lokale indsatser. Natura 2000-planen udarbejdes på baggrund af en basisanalyse, der bl.a. præsenterer data, redegør for relevante trusler og naturtilstanden. Natura 2000-planen danner efterfølgende grundlag for udarbejdelsen af en Natura 2000-handleplan. Natura 2000-handleplanen udarbejdes af kommunale og andre ansvarlige myndigheder, og har fokus på de forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen af indsatserne.

Der kan således ikke i forbindelse med Natura 2000-plan foretage en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da Natura 2000-planer ikke fastlægger hvor den konkrete indsats skal gennemføres. Miljøvurderingen er gennemført ud fra tilgængelig viden, bl.a. de oplysninger der fremgår af basisanalysen, udkast til Natura 2000-planen og det nationale overvågningsprogram, NOVANA.

I de seneste basisanalyser (offentliggjort juni 2020) redegøres der for relevante trusler, og dermed at der fortsat er behov for indsatser for at sikres den nuværende naturtilstand og på sigt opfylde habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivets mål. I tredje planperiode (2022-2027) er der fokus på at sikre mere naturlige processer og naturens robusthed bl.a. i form af sammenhængende arealer, udlæg af urørt skov og udtag af kulstofholdige lavbundslande. Derudover er der fokus på sikring af den eksisterende natur og levesteder bl.a. ved at fortsætte plejen af plejekrævende arealer, bekæmpe invasive arter, afsøge behovet for at udlægge forstyrrelsesfrie zoner og afsøge behovet for fiskeriregulering.

I Forslag til Natura 2000-planen for Natura 2000-område N108, Æbelø, havet syd for og Nærå Strand, planlægges der en indsats for at sikre de lysåbne naturtyper og skovnaturtyperne en hensigtsmæssig hydrologi, drift, pleje, og der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i området natur. Der arbejdes desuden for at sikre egnede levesteder for områdets fugle eller arter. Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremmer herved den biologiske mangfoldighed generelt.

Indsatser gennemført i første og anden planperiode vedligeholdes, f.eks. ved genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats.

Der gennemføres en grundlæggende indsats på hedearealer med henblik på forbedring af naturtilstanden. Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på 19 ha terrestriske natur med fokus på arealer med en kortlagt forekomst af invasive arter på over 10 % dækning.

Tilstanden af levestederne for havterne og klyde forbedres eller sikres, således at 75 % af de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet, hvilket også vil være til gavn for dværgterne og splitterne. Der skal være fokus på at minimere trusler som for eksempel tilgroning, prædation eller forstyrrelse, der ikke varetages af reservatbestemmelser og hensigtsmæssig drift af levesteder.

Urørt skov (permanent ophør af drift m.v.) kan være en mulighed af hensyn til naturtyper og tilknyttede arter og fugle. Ved udlæg til urørt skov skal der tages hensyn til levesteder for særligt følsomme arter.

Der søges udtaget kulstofholdige lavbundsjord, hvilket kan skabe større sammenhængende arealer og diversitet i naturtyperne, samtidig med at udtagningen bidrager til at reducere udledningen af CO₂ og til et renere vandmiljø. Disse indsatser skal bidrage positivt til at sikre områdets fugle og arter, for eksempel stor vandsalamander.

Der arbejdes fortsat med vurderingen af behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-området, herunder fiskeri på stenrev. Planen indeholder desuden en indsats om at fortsætte arbejdet med at vurdere behovet for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande.

Miljøstyrelsen reviderer vildtreservatet på Mågeøerne. Arbejdet med opdatering af vejledninger, for eksempel vedrørende klapning i Natura 2000-områder, skal fortsætte.

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremmer herved den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype, fugl eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper, fugle eller arter. For området er der foretaget følgende valg:

Rigkær (7230) har på nationalt og regionalt niveau haft en stor tilbagegang, og i Danmarks afrapportering til EU vurderes naturtypens bevaringsstatus at være stærkt ugunstig.

Hensynet til at skabe større sammenhængende arealer med rigkær (7230) prioriteres derfor også i planen her, frem for en bevaring af eventuelle forekomster af unge elle- og askeskove, der er opstået ved tilgroning af tidligere lysåbne enge og moser. Gamle og veludviklede forekomster af elle- og askeskove (91E0) skal jf. planen bevares.

Rydning af elle- og askeskove (91E0) til genskabelse af rigkær (7230) kan ske under forudsætning af, at arealet af skovnaturtypen opretholdes på nationalt biogeografisk niveau.

I de eksisterende rigkær (7230) prioriteres jf. planen et lavtvoksende plantesamfund, selv om dette ikke er optimalt for eventuelle forekomster af sumpvindelsnegl. I området betyder de naturgivne forhold, at der kan opretholdes mindst 10 % af arealet med relativt højt voksende starump og lignende, således at der samlet set ikke sker nogen nedprioritering af arten.

1.10 Overvågning

Resultatet af Natura 2000-indsatsen i forhold til udpegningsgrundlag og naturtilstanden bliver fulgt op på gennem det nationale overvågningsprogram, NOVANA, som Miljøministeriet er ansvarlig for. Desuden afrapporterer Danmark bevaringsstatus vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen bygger på kortlægningsdata og udgør det nuværende vidensgrundlag om status for områdets udpegningsgrundlag i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Basisanalysen gennemgår systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art, fugl og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.

Resume

Strategisk Miljøvurdering for forslag til Natura 2000-plan 2022-2027 for Æbelø, havet syd for Nærø (nr. 108). Miljøvurderingen sammenfatter Natura 2000-planforslagets påvirkning af miljøet.

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk